

Fæsteren være forpligtet til at overtage Gaarden. Jeg synes, at der var mere Reciprocitet i dette. Jeg har imidlertid ikke kunnet beqvemme mig til at stille noget Endringsforslag i den Retning, deels fordi jeg ligesvem kan sige, at jeg ikke magtede det, og deels fordi det vilde være saa indgribende, at jeg maatte frygte for, at det vilde standse Loven i dens videre Fremgang. Jeg troer imidlertid, at der kunde raades noget Bød herpaa ved det Endringsforslag, jeg har tilladt mig at stille, nemlig, at naar Fæsteren har forlangt Gaarden overdragen til Selveiendom, og i den Anledning har foranlediget Taxationsforretning, skal han eller hans eventuelle Enke ikke kunne fremkomme med nogen ny Begjæring om Gaardens Overdragelse i Kraft af denne Lov. Jeg skal først bemærke, hvorfor jeg har udtrykt Endringsforslaget saaledes. Det er nemlig i Slutningen af den samme Paragraph med de selvsamme Ord bestemt udtrykt, hvorledes der skal forholdes, naar Bonden erklærer sig tilfreds med den bestemte Kjobbesum, men ikke i rette Tid berigtiger, hvad der contant skal udbetales; der er da overladt Godseieren det Alternativ, at han enten kan sagføge Bonden til Handelens Fuldbyrkelse eller tillægge Misligholdelsen den Virkning, at Bonden eller hans eventuelle Enke ikke kan fremkomme med nogen ny Begjæring om Gaardens Overdragelse i Kraft af denne Lov; mit Endringsforslag er i Analogi med denne Bestemmelse. Jeg synes, at, naar en Mand har forlangt den Gaard, han har i Brug, overdragen til Selveiendom, og i den Anledning foranlediger en Taxationsforretning, er det billigt, at dersom det da tillades ham at tage Begjæringen om Overdragelsen tilbage, han da ikke oftere kan komme med en fornyet Begjæring derom. Naar man nemlig betragter Forholdene ved denne Leilighed, maa man gaae ud fra den Forudsætning, at naar Fæsteren begjærer denne Overdragelse, maa han have tydeliggjort sig Forholdene iforveien; han maa have tænkt sig, hvorledes Priserne ere i Handel og Vandel paa slike Eiendomme som den, han begjærer sig overdragen, og han maa altsaa ikke bagefter kunne undskylde sig med, at han ikke havde tænkt sig, at Eiendommen skulde blive saa dyr, og han maa heller ikke kunne

komme med den Undskyldning, at han nu, efterat Taxationen er steet, ikke troer sig istand til at kunne præstere, hvad han bør, og tilveiebringe de Midler, som han ifølge Taxationen har at udrede; thi dertil kan man svare, at det maatte han have overtænkt iforveien. Der er desforuden, saavidt jeg erindrer, i § 14 en Bestemmelse, som betydeligt letter ham at skaffe sig de fornødne Pengemidler til Gaardens Overdragelse til Selveiendom. Naar det nu tillades Fæsteren, ikke blot at frasælde sin Fordring paa at faae Gaarden overdragen, skjøndt der er afholdt Taxationsforretning, men det endog tillades ham efter 5 Mars Forløb at fremkomme med en fornyet Begjæring, synes der derved at være givne ham Leilighed til at kunne bruge eller rettere misbruge Taxationscommissionerne, for at prøve, om han ikke muligt kunde faae Eiendommen overdragen til en ringere Priis, end den tidligere var taxeret for.

Der er endnu en Betænelighed, som har gjort sig gjældende hos mig, og det er den, at naar den lovgivende Magt har ved en Lovs Udstedelse bestemt, at der skal oprettes Taxationscommissioner, som skulle foretage Taxationsforretningerne ved Afsløsningen af Fæstegodset, saa er det jo en Selvsølge, at den lovgivende Magt maa gaae ud fra, at disse Commissioner ere retfærdigt sammensatte og deres Forretninger retfærdigt udførte. Nu kan man vel ogsaa fordre, at Fæstebonden skal gaae ud fra samme Forudsætning, naar han forlanger sin Gaards Overdragelse til Selveiendom, at nemlig den Taxationsforretning, der falder, er retfærdig. Jeg synes, at det vilde være en Fornærmelse mod Fæstebondestanden og den enkelte Fæstebonde at kunne antage, at han gaaer ud fra en anden Forudsætning end den, som Lovgivningen gaaer ud fra, nemlig, at Taxationsforretningen er retfærdig, og, gjør Nogen det, maa der i alt Fald heraf følge, at, naar der maatte være opstaaet Betænelighed hos Vedkommende mod at overtage Eiendommen, han da ikke maa kunne komme igjen, naar 5 Mar ere omme, med ny Fordring om Afsløsning, og derved ligesom give tilskende, at han nu vilde prøve,